

ZESTAWIENIE OPINII PARTNERÓW SPOŁECZNYCH ORAZ INNYCH PODMIOTÓW
do projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie określenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych,
w wyrobiskach których do prowadzenia w nich robót stosuje się odpowiednio przepisy ustawy — Prawo geologiczne i górnicze (projekt z dnia 25 lipca 2011 r.)

Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zajmujący stanowisko	Treść stanowiska	Stanowisko projektodawcy
1.	§ 1	Prezydent Miasta Zabrze	<p>W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi zmierzającymi do opracowania rozporządzenia Ministra Środowiska określającego zlikwidowane zakłady górnicze, które mają zostać objęte odpowiednim stosowaniem prawa geologicznego i górniczego (art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.), wnoszę o objęcie tym zakresem robót prowadzonych w wyrobiskach Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej w Zabrzu wraz z połączonymi z nią podziemnymi wyrobiskami górniczymi, jak to ma miejsce w obecnie obowiązujących uregulowaniach prawnych.</p> <p>W mojej ocenie stanowisko przedstawione w uzasadnieniu projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie określenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, w wyrobiskach których do prowadzenia w nich robót stosuje się odpowiednio przepisy ustawy — Prawo geologiczne i górnicze, jakoby Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna oraz połączone z nią podziemne wyrobiska górnicze nie była zlikwidowanym podziemnym zakładem górniczym, a jedynie przestrzenią, która służyła do odwadniania innych zakładów górniczych oraz do transportu urobku, nie jest trafne i zostało oparte na błędnych przesłankach. Aprobata tego stanowiska w istocie oznaczałaby, że np. szyb służący do transportu urobku czy też sztolnia odwadniająca nie byłby elementami zakładu górniczego.</p> <p>Przed wszystkim wyrobiska Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej stanowiły część zlikwidowanego podziemnego zakładu górniczego noszącego pierwotnie do roku 1945 — nazwę „Koenigin Louise”, a następnie do chwili likwidacji sztolni tj. do roku 1953 „Kopalnia Zabrze — Pole Zachodnie”, i były objęte rygorami obowiązującego wówczas prawa górniczego. Od lat 70-tych XIX wieku do roku 1953 drożnym i użytkowanym był zabrański odcinek sztolni, utrzymywany i wykorzystywany wyłącznie przez powyższą kopalnię, bezspornie stanowiąc część zakładu górniczego.</p> <p>Ze względu na specyfikę zagrożeń występujących w Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej, których charakter jest bardzo zbliżony do zagrożeń występujących w podziemnych zakładach górniczych, zapewnienie bezpieczeństwa prowadzonych robót, bezpieczeństwa pożarowego, ochrony zdrowia i życia osób przebywających w sztolni, a w przyszłości również ruchu turystycznego, możliwe będzie jedynie przy zastosowaniu rygorów i procedur bezpieczeństwa przewidzianych Prawem geologicznym i górniczym.</p> <p>Odniesienie do wspomnianej sztolni powszechnych rygorów bezpieczeństwa, zwłaszcza w zakresie budownictwa, ochrony przeciwpożarowej, bezpieczeństwa i higieny pracy będzie stanowczo niewystarczające.</p>	Propozycja uwzględniona

			<p>Niezależnie jednak od wyżej przedstawionej argumentacji koronnym argumentem przemawiającym za utrzymaniem dotychczasowego <i>status quo</i>, tj. za pozostawieniem Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej i połączonych z nią podziemnych wyrobisk górniczych pod jurysdykcją Ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze jest fakt, iż zarówno Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna, jak i szyb Carnall, są wyrobiskami widniejącymi w Planie Ruchu Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrzu na lata 2011-2013, a więc są częścią ZKWK „Guido”.</p>	
2.	§ 1	<p>Muzeum Górnictwa Węglowego</p> <p>Instytucja Kultury Samorządu Województwa Śląskiego w Zabrzu</p>	<p>W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi zmierzającymi do opracowania rozporządzenia Ministra Środowiska określającego zlikwidowane zakłady górnicze, które mają zostać objęte odpowiednim stosowaniem prawa geologicznego i górniczego (art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.), wnoszę o objęcie tym zakresem robót prowadzonych w wyrobiskach Oddziału Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu — Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” w Zabrzu.</p> <p>Wyrobiska Skansenu Górniczego „Królowa Luiza”, które znajdują się przy ul. Sienkiewicza 43 w Zabrzu, stanowiły część zlikwidowanego podziemnego zakładu górniczego noszącego pierwotnie — do roku 1945 — nazwę „Koenigin Louise”, następnie KWK „Zabrze”, a ostatnio KWK „Zabrze-Bielszowice”. Obiekty Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” zlokalizowane przy ul. Sienkiewicza 43 w Zabrzu znajdują się w linii perykliny warstw karbonu i związanych z nią wychodni wiązki pokładów węgla grupy 500, co spowodowało, iż właśnie w tym miejscu pod koniec XVIII wieku zaczęły powstawać pierwsze wyrobiska związane z wydobywaniem węgla. Najstarsze z zachowanych do dnia dzisiejszego wyrobisk powstały w drugiej dekadzie XIX wieku i w chwili obecnej są wyrobiskami Skansenu Górniczego „Królowa Luiza”.</p> <p>W latach późniejszych z wyrobisk tych rozpoczęto drażnienie głównej pochylni wentylacyjno-transportowej prowadzącej do poziomu 250 metrów pola zachodniego kopalni Zabrze. Równocześnie na powierzchni w bezpośrednim sąsiedztwie wyrobisk zorganizowano kopalniany skład drewna. Główna pochylnia transportowo-wentylacyjna przez ponad 100 lat służyła do transportu drewna do wnętrza kopalni i prawdopodobnie dzięki tym okolicznościom XIX-wieczne wyrobiska zachowały się do dnia dzisiejszego. W latach 30-tych XX wieku w tych wyrobiskach założono tzw. sztolnię ćwiczebną na potrzeby zakładowej szkoły górniczej. Fakt występowania tu niewyeksplorowanych partii pokładu 509 umożliwił uczniom szkoły górniczej praktyczną naukę zawodu w realiach prawdziwej kopalni. Funkcja dydaktyczna wyrobisk była realizowana również po II wojnie światowej, aż do lat 80-tych XX wieku, gdy szkołę górniczą zlikwidowano. Wcześniej jednak w latach 70-tych znacznie powiększono ilość wyrobisk wykorzystywanych w procesie dydaktycznym montując w nowych ich partiach kombajny ścianowe, strug węglowy, kombajn chodnikowy, kompletną linię odstawy urobku, różnego rodzaju obudowy chodnikowe: sztywne, podatne, zbudowane z drewna, betonu i stali, a także obudowy ścianowe cierne indywidualne i hydrauliczne indywidualne i zmechanizowane oraz wiele innych autentycznych górniczych urządzeń technicznych umożliwiających uczniom praktyczne zdobywanie wiedzy</p>	<p>Propozycja uwzględniona</p>

			<p>górnicy. Po zlikwidowaniu szkoły górniczej w roku 1993 wszystkie te wyrobiska wraz z kompletnym wyposażeniem Rudzka Spółka Węgłowa przekazała Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze. Muzeum, na ich bazie oraz w oparciu o równocześnie przekazane zabudowania dawnego Pola Zachodniego Kopalni „Zabrze-Bielszowice”, utworzyła w tym miejscu część Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” (druga jego część znajduje się przy ul. Wolności 408 i 410 w Zabrzu).</p> <p>Ze względu na specyfikę zagrożeń występujących w wyrobiskach Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” oraz z uwagi na bardzo duże nagromadzenie czynnych maszyn i urządzeń górniczych, charakter niektórych zagrożeń występujących w obiekcie jest bardzo zbliżony do zagrożeń występujących w podziemnych zakładach górniczych. Z tego powodu zapewnienie bezpieczeństwa prowadzonych robót, bezpieczeństwa pożarowego, ochrony zdrowia i życia podczas prowadzenia ruchu turystycznego w wyrobiskach skansenu, będzie optymalne przy zastosowaniu rygorów i procedur bezpieczeństwa przewidzianych Prawem geologicznym i górniczym.</p> <p>Odniesienie do wyrobisk Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” przy ul. Sienkiewicza 43 w Zabrzu powszechnych rygorów bezpieczeństwa, zwłaszcza w zakresie budownictwa, ochrony przeciwpożarowej, bezpieczeństwa i higieny pracy będzie jednostkowe a przez to bardzo skomplikowane, trudne, a w praktyce może okazać się niewystarczające.</p> <p>Realnym argumentem na poparcie niniejszego wniosku jest przebieg akcji ratowniczej prowadzonej 21 września 2010 r. w przedmiotowych wyrobiskach. Tego dnia, podczas zorganizowanego tam przedstawienia teatralnego, doszło do zaprószenia ognia czego skutkiem było silne zadymienie obiektu. Dowodzący działaniami Straży Pożarnej, ze względu na specyfikę obiektu, zwrócił się o wsparcie do Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego w Bytomiu. Przybycie ratowników górniczych spowodowało szybkie i sprawne opanowanie sytuacji.</p>	
3.	§ 1	Instytut Technik Innowacyjnych EMAG	<p>Nie w pełni podzielam koncepcję wyłączenia — z dotychczas obowiązującego w tym zakresie rozporządzenia — Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej w Zabrzu.</p> <p>Autorzy zmian motywują to tym, iż większość regulacji tego aktu została przeniesiona wprost do ustawy. Uważam, że z uwagi na przewidziany w najbliższych miesiącach i latach charakter projektowanych prac (typowe podziemne roboty górnicze) i związane z tym przewidywane problemy z zakresie bezpieczeństwa pracy uzasadniają w tym przypadku umieszczenie sztolni na liście zlikwidowanych zakładów górniczych na równi z kopalnią soli „Bochnia”, kopalnią soli „Wieliczka” oraz kopalnią węgla kamiennego „Guido” w Zabrzu.</p>	Propozycja uwzględniona
4.	§ 1	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	<p>W nawiązaniu do pisma Dyrektora Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu z dnia 30 sierpnia 2011 roku w sprawie ujęcia robót prowadzonych w wyrobiskach Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” w Zabrzu przy ul. Sienkiewicza 43 w opracowywanym rozporządzeniu Ministra Środowiska określającym zlikwidowane zakłady górnicze, które mają zostać objęte odpowiednim stosowaniem prawa geologicznego i górniczego.</p>	Propozycja uwzględniona

			<p>go (art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku), znając doskonale specyfikę obiektu, popieram wnioski zawarty w piśmie wspomnianym na wstępie.</p> <p>Przed przekazaniem wyrobisk przy ul. Sienkiewicza Muzeum Górnictwa Węglowego i utworzeniem na ich bazie Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” obiekty te stanowiły część Kopalni Zabrze-Bielszowice i tym samym były objęte przepisami Prawa geologicznego i górniczego.</p> <p>Po przekazaniu wyrobisk Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu przestały być one częścią zakładu górniczego i tym samym znalazły się poza zainteresowaniami organów nadzoru górniczego. Nadzór nad nimi objęły instytucje określone w przepisach prawa budowlanego.</p> <p>Brak jednoznacznej decyzji określającej zmianę podległości prawnej oraz nieprzygotowanie organów egzekwujących przestrzeganie prawa budowlanego do nadzorowania obiektu o specyfice typowo górniczej spowodowały, że wyrobiska skansenu przez szereg lat pozostały bez prawidłowego nadzoru.</p> <p>Ze względu na bardzo ograniczony nadzór i powiązany z tym brak presji wymuszającej na właścicielu obiektu utrzymywanie go w nienagannym stanie, na przestrzeni 18 lat funkcjonowania Skansenu w wyrobiskach w zasadzie nie prowadzono większych prac remontowych, w efekcie czego stan wyrobisk uległ bardzo znacznemu pogorszeniu. Zarówno stan obudowy większości wyrobisk, jak i stan instalacji elektrycznych, ppoż, a także stan maszyn, urządzeń oraz systemu wentylacyjnego jest już na tyle zły, że z dniem 31 marca 2011 roku Dyrektor Muzeum wyłączył z udostępniania zwiedzającym podziemną część Skansenu.</p> <p>W chwili obecnej prowadzona jest szczegółowa inwentaryzacja zarówno wyrobisk jak i znajdującego się w nim wyposażenia. Inwentaryzacja ta ma być wstępem do szeroko zakrojonych działań naprawczych, których przeprowadzenie ma ponownie umożliwić prowadzenie ruchu turystycznego w podziemnych wyrobiskach Skansenu Górniczego „Królowa Luiza”.</p> <p>Z uwagi na specyfikę obiektu i mogących w nim występować zagrożeń jestem przekonany, że optymalne jest prowadzenie działań naprawczych według zasad i przepisów wynikających z prawa geologicznego i górniczego, a przez to wykonywanych pod kontrolą służb nadzoru górniczego. Dlatego popieram wniosek Dyrektora Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu o objęcie robót prowadzonych w wyrobiskach podziemnych Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” odpowiednim stosowaniem prawa geologicznego i górniczego.</p>	
5.	§ 1	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	<p>W uzupełnieniu naszej wcześniejszej opinii do projektu, uprzejmie proszę o ujęcie w liście wyrobisk zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, wykorzystywanych w celach turystycznych, do których należy stosować przepisy ustawy Prawo geologiczne i górnicze, sztolni „Czarnego Pstrąga” wraz z powiązanymi sztolniami odwodnieniowymi.</p>	<p>Propozycja nieuwzględniona</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie jest instrumentem prawnym umożliwiającym określenie właściciela wyrobisk górniczych (rozstrzygnięcie to zostało dokonane w art. 10 ustawy</p>

			<p>Od kilku lat Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej i Starosta Tarnogórski borykają się z problemami utrzymania właściwego stanu technicznego tych sztolni, obawiając się groźnych dla bezpieczeństwa publicznego skutków ewentualnej katastrofy związanej z ich zawaleniem się. Objęcie przepisami Prawa geologicznego i górnictwa sztolni „Czarnego Pstrąga” wraz z powiązаныmi z nią sztolniami odwadniającymi, w tym sztolnią <i>Fryderyk</i>, pozwoli określić właściciela tych wyrobisk oraz zapewni właściwy nadzór nad robotami tam prowadzonymi.</p> <p>Nadmieniam, że sztolnia „Czarnego Pstrąga” stanowi obiekt turystyczny użytkowany przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, a wpisany jest on na prestiżową Prezydencką Listę Pomników Historii.</p>	<p>z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnictwo (Dz. U. Nr 163, poz. 981)), a stosowanie przepisów nowej ustawy do m.in. utrzymywania systemów odwadniania zlikwidowanych zakładów górniczych będzie miało miejsce na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy (co sprawi, że zostanie utrzymany, realizowany obecnie na podstawie § 1 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górnictwa określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górnictwa (Dz. U. Nr 62, poz. 561, z późn. zm.), nadzór i kontrola ze strony organów nadzoru górnictwa nad robotami podziemnymi wykonywanymi z zastosowaniem techniki górnictwa w sztolniach odwodnieniowych — systemach odwadniania).</p> <p>Należy jednocześnie podkreślić, że wykreślenie sztolni „Czarnego Pstrąga” z listy obiektów, w których prowadzenie robót podziemnych z zastosowaniem techniki górnictwa, wykonywanych w celu ochrony zabytków, zostało objęte przepisami Prawa geologicznego i górnictwa, nastąpiło w 2004 r. na wniosek Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, motywowany przede wszystkim względami finansowymi.</p>
--	--	--	---	--